

■ CONVIVENZA

In camiun per plaschair – ma betg in memia pitschen!

DA PIEDER CAMINADA*

Avant 26 onns, in mais vaira exact duas emnas hai jau midà chasa l'ultima giada. Da Luven a Castrisch. Pia gia avant eternitads. Ma l'exercizi n'hai jau betg pers. Jau sun anc adina detg versà, pertge che dapi lura hai jau midà chasa pli ch'in tozzel giadas. Betg mez. Ma almain gidà auters. Ina giada pli fitg, ina giada pli pauc.

Ma midar chasa na vul betg adina dir midar chasa. I dat schont in pèr differenzas. Cura che nus essan ids da Bonstetten (chantun da Turitg) si Luven, avain nus midà chasa cun in Renault 4 Fourgonette. Mia dunna ed jau avevan lura per trais mais ina relaziun da fin d'emna per motivs professiunals. E mintga giada ch'ella è vegnida en il Grischun ha ella emplenì noss Renault fin sut il tetg cun rauba da chasa. Fin che tut è stà si Luven. Il cunterexempel il pli crass è bain stada la midada da Thalwil a Glion da mes sirs. Igl ha dà mo ina soluziun: profis. Quels èn vegnids en chasa, han stimà la rauba da mes sirs ed han offert ina midada cun in camiun ed ina crana idraulica. Ch'els han calculà fauss ed han stuì far vegnir in ulteriur vehichel da transport il di da la midada, perquai ch'il camiun grond era memia pitschen, è in'otra istorgia.

Ils ultims onns han mias activitads da midar chasa adina già da far insatge cun mias figlias. Glied giuvna mida anc gugent chasa. E lura hai num transportar: da Cuir a

Lucerna sco avant in pau dapli ch'in onn. Ubain – formulà en ina versiun simplifitgada – dal Schaffhauserplatz a Turitg al Schaffhauserplatz a Turitg sco avant paucs dis.

Tuttina co ch'ins mida chasa, tuttina sch'i sa tracta d'in grond tschancun u sch'ins va mo d'in quartier en l'auter, ina chaussa resta adina la medema: Ins sto (pudair) sa separar. Per exempel da vischins ch'èn daventads amis, da la fermada dal tram u dal bus gist enturn il chantun cun las colliaziuns perfetgas, da la bella vista u ... Ins sto adina puspè prender cumià. Ma mintga cumià è er ina schanza d'emprender d'enconuscher insatge nov. Dar a la vita ina nova vieuta, prender ina nova direcziun. Vis uschia stuess ins atgnamain midar chasa savens.

Ma era d'objects ston mias pudair sa separar. Forsa perquai ch'els na sa cunfan betg cun la nova abitaziun. Forsa perquai ch'ins na dovra insumma betg pli quai e tschai. Pir cun midar chasa ves'ins

per regla tge ch'è s'accumulà tut en il decurs dals onns. Pli baud era mia devisa da ma separar da tut quai che jau n'aveva tschintg onns betg pli duvrà. Vestgadira, apparats, mobiglias antiquadas, vegls artigels da gassetta, e. u. v. E cunquai che quest turnus da tschintg onns è per il pli crudà sin in termin da midar chasa, ha quai adina funcziunà grondius.

L'ultima giada che jau hai midà chasa è però stà sco ditg avant 26 onns, in mais e vaira exact duas emnas. Jau crai che jau stoppia far vegnir in camiun cun tramosa. Il meglier betg in memia pitschen.

***Pieder Caminada è vice-schefredactor da la «Südostschweiz». El è creschi si a Glion en in ambient per gronda part tudestg e viva oz en la vischnanca rumantscha da Castrisch.**

Vocabulari

midar chasa	= umziehen, zügeln
tozzel	= Dutzend
rauba da chasa	= Hausrat
sirs	= Schwiegereltern
stimar	= schätzen
crana idraulica	= Hebekran
tschancun	= Strecke
sa separar	= sich trennen
prender cumià	= Abschiednehmen
vieuta	= Wende
sa cunfan	= passen
s'accumular	= sich anhäufen
crudar sin	= fallen auf
tramosa	= Transportmulde

Die Kolumne «Convivenza» erscheint in der Regel am Montag in der «Südostschweiz» und in der romanischen Tageszeitung «La Quotidiana». Unterstützt wird das Projekt von der romanischen Sprachorganisation Lia Rumantscha. Für Leserinnen und Leser, die nicht Romanisch verstehen, gibt es im Internet eine deutsche Übersetzung, und zwar unter www.suedostschweiz.ch/community/blogs/convivenza.